

Sundbyberg 2017-02-22

Dnr.nr: U2016/04280/GV

Vår referens:

Stefan Eklund Åkerberg

Utbildningsdepartementet
103 33 Stockholm

Remissvar: Betänkandet Det stämmer! Ökad transparens och mer lika villkor (SOU 2016:66)

Handikappförbunden

Handikappförbunden är ett samarbete för 39 funktionsrättsförbund som tillsammans representerar cirka 400 000 människor. Vårt mål är ett samhälle för alla. Vårt arbete grundar sig på mänskliga rättigheter när vi driver medlemmarnas funktionsrätt – rätten för personer med funktionsnedsättningar att fungera på jämlika villkor i samhällets alla delar.

Sammanfattning

Utredningens utgångspunkt har varit att lägga förslag som ska ge ökad transparens på skolmarknaden och mer lika villkor mellan kommunala och enskilda huvudmän.

Vi delar överlag utredningens bedömning och tillstyrker förslagen utom i den del som rör förslaget om en överenskommelse mellan hemkommun och huvudman för en resursskola rörande tilläggsbeloppets storlek. Utredningen föreslår att om en överenskommelse inte kommer tills stånd ska en resursskola inte vara skyldig att ta emot eller ge fortsatt utbildning till eleven. Vi menar att elevens rätt alltid måste komma i första hand.

Inledande synpunkter

Enligt FN:s konvention om rättigheter för personer med funktionsnedsättning och artikel 24 om utbildning och därtill förtydligat i FN kommitténs allmänna kommentarer nr 4 kring denna artikel ska målet vara en fullt inkluderande skola. Här finns inte utrymme för speciallösningar som resursskolor, särskolan mm. Alla elever ska ha rätten och möjligheten att gå i samma skola. För det fodras en skola

som klarar av att erbjuda alla elever oavsett hans förutsättningar och behov den lärmiljö som krävs. I dagens svenska skola är vi fortfarande långt ifrån denna målsättning. Såväl den fysiska som sociala och pedagogiska lärmiljön i den allmänna skolan uppvisar, möjligen med enstaka undan, i allmänhet alltför stora brister. Därför behövs fortfarande speciallösningar och så länge det är en realitet så måste vi se till att de lösningar som finns fungerar så bra som möjligt och på lika villkor som möjligt. Viktigast är dock alltid att utgå från elevens rätt, behov och önskan. Det fria skolvalet måste i praktiken vara ett fritt skolval även för elever med funktionsnedsättning. Så länge elever med funktionsnedsättning är hänvisade till speciallösningar för att få tillgång till den skola man behöver så råder inte heller det fria skolvalet. Så länge det finns speciallösningar för olika elevgrupper så finns det risk att den vanliga skolans incitament för att skapa en inkluderande lärmiljö för alla inte är tillräckligt.

Handikappförbunden tar inte ställning i frågan om en skola i det allmännas regi eller till friskolor som sådana. Det viktiga är att det råder så lika villkor och förutsättningar som möjligt för att kunna erbjuda en bra skola för de elever som går där.

I dag behövs fortfarande speciallösningar inom den svenska skolan. Ökad transparens och mer lika villkor enligt utredningens förslag är därför i grunden bra men de fria skolhuvudmännens förutsättningar och rättigheter får aldrig väga tyngre än elevens rätt. Viktigast är att säkra varje elevs rätt till en fungerande skolgång – det är varje elevs funktionsrätt.

Synpunkter på utredningens förslag

Under denna rubrik utvecklar vi närmare våra synpunkter på utredningens förslag.

3 Beslut om och beräkning av bidrag till verksamheter med enskild huvudman

3.4.2 Strukturbelopp

Förslag: Det ska anges i skollagen att bidraget till enskilda huvudmän förutom grundbelopp, och i förekommande fall tilläggsbelopp, även ska bestå av ett strukturbelopp. I beloppet ska ingå de resurser som fördelas utifrån barns och elevers olika förutsättningar och behov, med undantag för sådana resurser

som fördelas enligt reglerna om tilläggsbelopp. Kommuner ska vara skyldiga att redovisa på vilka grunder som strukturbeloppet har räknats fram och på vilket sätt det ska komma verksamheter med enskild huvudman till del.

Handikappförbunden tillstyrker utredningens förslag.

3.4.8 Tilläggsbelopp för särskilt stöd

Allmänt om tilläggsbelopp

Bedömning: Dagens regler om tilläggsbelopp för särskilt stöd bör fortsätta gälla generellt.

Handikappförbunden delar utredningens bedömning men menar att de nya regler som gäller från den 1 juni 2016 noga måste följas upp så att intentionerna med det breddade användningsområde som avsågs också blir en realitet.

Fristående skolor inriktade på elever i behov av särskilt stöd

Förslag: Särskilda regler ska införas för fristående skolor inriktade på elever som har ett så omfattande behov av särskilt stöd att tilläggsbelopp ska lämnas. Det ska i skollagen anges att en fristående skola kan begränsa sin utbildning till sådana elever och det ska framgå av beslutet om godkännande att en skola valt denna inriktning. För en sådan skola ska tilläggsbeloppet fastställas genom överenskommelse mellan huvudmannen och hemkommunen. Om inte en överenskommelse nås ska skolan inte vara skyldig att ta emot eller att ge fortsatt utbildning till eleven.

Vi tillstyrker i huvudsak förslaget om att särskilda regler ska införas för fristående skolor inriktade på elever med så omfattande behov av särskilt stöd att tilläggsbelopp ska lämnas. Däremot avstyrker vi förslaget i den del som rör om en överenskommelse inte kan nås mellan hemkommun och huvudman för en resursskola rörande tilläggsbeloppets storlek. Enligt förslaget ska en resursskola i så fall inte vara skyldig att ta emot eller ge fortsatt utbildning till eleven. Vi menar att förslaget missar elevens perspektiv.

Vi avstyrker i denna del trots att vi förstår den lilla resursskolans dilemma. I en vanlig skola är det tänkt att rektor tar ifrån övriga elevers skolpeng för att finansiera särskilt stöd som inte är att betrakta som extraordinärt. Skolpengen är generellt inte öronmärkt för en viss elev. På en liten resursskola går inte detta där alla elever har behov av särskilt stöd av extraordinär karaktär. Om skolan nekas tilläggsbelopp drabbar det i förlängningen eleverna när ansvaret skjuts över på den enskilda huvudmannen som i sin tur riskerar att hamna i en svår ekonomisk situation. Tilläggsbeloppet är många gånger helt avgörande för den lilla resursskolan.

Vi anser att förslaget måste formuleras så att elevens intressen fullt ut sätts främst och inte som nu att det blir en fråga om resurser eller

Det stämmer! Ökad transparens och mer lika villkor (SOU 2016:66)

om det går att komma överens. Det rimmar illa med skollagens grundläggande intentioner om alla elevers rätt till det stöd de behöver för att nå skolans mål. Hemkommunen är ytterst ansvarig för alla elever i kommunen och ska tillse att alla elever i behov av särskilt stöd får en individuell prövning för att fastställa rätt tilläggsbelopp i de fall dessa elever väljer en fristående huvudman. Det handlar om att kommunerna måste ta sitt uttalade ansvar för finansieringen. Förslaget om en överenskommelse är för bräckligt och innebär ett högt spel om elevens rätt där denne inte kan påverka utfallet.

Om en resursskola fått sitt godkännande för en vald inriktning så bör detta räcka som grund för att få tilläggsbelopp för de elever som går på skolan. Förutsatt att skolan söker detta. Kommunen ska då inte kunna neka tilläggsbelopp. Den individuella prövningen där den enskilda elevens behov fullt ut ska vara styrande avgör beloppets storlek. Om resursskolan och huvudmannen inte är överens om behovsbedömningen och därmed det slutliga beloppet måste detta kunna överprövas i högre instans t.ex. Skolväsendets överklagandekommitté.

6 Antagning av elever till fristående förskoleklass, grundskola och grundsärskola

6.4 Överväganden och förslag

Förslag: Ett krav på formell ansökningshandling ska införas i förskoleklass, grundskola och grundsärskola med enskild huvudman. Skolinspektionen ska i beslutet om godkännande ange vilka urvalsgrunder en fristående grundskola, grundsärskola eller förskoleklass får tillämpa när det inte finns plats för alla sökande. För att en skola ska kunna ändra urvalsgrunderna ska det krävas ett nytt beslut från Skolinspektionen.

Handikappförbunden tillstyrker utredningens förslag.

Med vänlig hälsning
Handikappförbunden

Stig Nyman
Ordförande

Det stämmer! Ökad transparens och mer lika villkor (SOU 2016:66)

Sida 4 av 4